

Op de korrel

FOTO: MARIA BROUWER

De accountant als James Bond

"Ik kwam er met een groot ego vandaan", zo vertelde de directeur van een uitzendbureau. Als assistent-accountant had hij een introductietraining bij Arthur Andersen gevolgd. Maar al snel had hij besloten dat dáár zijn toekomst niet lag. "Op den duur is het werk van een accountant natuurlijk uitdagend en interessant, maar de weg ernaar toe bleek lang en saai. Kopiefacturen opvragen, perforeren van tabbladen voor dossiers, dat soort dingen. Het heeft me altijd verbaasd dat het imago van het vak in de praktijk zo gelogenstraft werd."

Accountancy is geen vak voor grote ego's. Waar dat toe kan leiden hebben we de afgelopen jaren aan den lijve ondervonden. Inmiddels gaat het weer wat beter. Zo vertrouwde een beroepsgenoot me toe dat hij weer op feestjes en partijen kan verschijnen zonder zich voortdurend te hoeven verontschuldigen. Hij klonk tevreden, maar ik vroeg me af of daar nu al reden toe was. We hoeven niet met opgeblazen ego's door het leven te gaan, maar als we al blij zijn met het uitblijven van kritiek doen we onszelf te kort. Bovendien brengt een al te bescheiden opstelling ook risico's met zich mee, zeker in een omgeving waarin het wemelt van kritische omstanders.

Nu zijn we inmiddels wel wat gewend. Met kritiek gaan we ontspannen om. Zelfs een recent boekje met 'onthullingen over accountants', van Brenda Westra en ex-collega Gert Greveling hebben we tegenover radio en tv serieus van commentaar voorzien.

Maar we moeten oppassen voor te veel lankmoedigheid. Ons beroep wordt nog steeds met argusogen gadeslagen. Vlak voor de kerst hekelde de hoogste EU-ambtenaar op het accountantsdossier, Alexander Shaub, de dominantie van de grote vier. Hij sprak van een 'gevaarlijke tijdbom', schadelijk voor de onafhankelijkheid.

Enkele weken ervoor haalde Paul Koster (AFM) de voorpagina's met een waarschuwing over de risico's van IFRS. Met "de grootste bedreiging ooit voor accountants" doelde hij op het subjectieve karakter van waarderingen onder het nieuwe boekhoudregime.

Oud-collega Jules Muis deed er nog een schepje bovenop. "Derivaten gaan expertise accountant te boven", stelde hij op de Accountantsdag.

En waar wij steeds maar weer benadrukken hoe deskundig en onafhankelijk een accountant wel niet is, verkneukelt de buitenwereld zich nog steeds over onze onwetendheid en gebrek aan onafhankelijkheid.

De vooroordelen zitten er overigens al vroeg in. Op voorlichtingsbijeenkomsten voor scholieren zijn veel voorkomende reacties: "een suffe kantoorbaan", "dan zit je toch alleen maar op te tellen". Een collega wees me op het zogenaamde CSI-effect. De aanmeldingen voor de studie chemie stegen explosief na de tv-serie Crime Scene Investigation, een populaire tv-serie over forensisch onderzoek bij de recherche. Of een accountant in de hoofdrol van de nieuwe James Bond-film een oplossing is, weet ik niet, maar wat ik wel weet is dat we ons niet tevreden mogen stellen met de huidige perceptie van het beroep. Wat te doen? In eerste instantie ons werk akelig goed blijven doen (en dat werk wellicht ook aantrekkelijker maken voor de nieuwe medewerkers). Maar ook onze communicatie en voorlichting verder verbeteren.

NIVRA-voorzitter Frans van der Wel vergeleek de fase waarin het beroep zit met de periode van wederopbouw na de Tweede Wereldoorlog. "En dan bedoel ik eerder 1946 dan 1958", voegde hij er desgevraagd aan toe. Het lijkt me verstandig om dit het komend jaar voor ogen te houden. Ik wens u een voorspoedig 2005.

Gert Smit
algemeen directeur